

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Noua situație din Balcani.

— Eventualitățile. —

„Vltorul”, organul oficial al guvernului român, are articolul de mai jos în numărul său de Sâmbătă 3 (16) Oct. a. c.:

Trupele austro-ungare-germane se găsesc pe teritoriul sârbesc, iar Bulgaria a declarat războiul Serbiei. Aceste două fapte sunt fără îndoială un început de clarificare a situației din Balcani, care, dela începutul războiului mondial, a constituit o mare și aproape impenetrabilă enigmă.

Se știa că războiul cel mare, pornit din pricina unui stat balcanic, va avea un episod principal în chiar peninsula balcanică. Intrarea Turciei în acțiune, alături de puterile centrale, a transformat această credință în certitudine, mai ales din ziua când flota anglo-franceză a întreprins expediția din Dardanele.

Puterile mari din ambele grupări, cari în bună parte luptă și pentru influența lor în Orient, și cari în uriașul conflict în care sunt angajate au nevoie decât mai mulți aliați, au fost astfel aduse de împrejurări să solicite concursul statelor balcanice. Dar antagonismul aproape ireductibil dintre aceste state, resentimentele adânci cari le separă și le aduc pe căi rivale, au făcut cu neputință o acțiune concordantă a lor în înțelegere cu vre-una din marile grupări. Imprejurarea ce această înțelegere necesita în prealabil sacrificii imediate și dureroase din partea unora din statele balcanice, făcea acțiunea lor concordantă și mai anevoioasă. Astfel se explică lupta surdă de influențe pe cari marile grupări au dus-o în peninsula balcanică. Du-

pă un an de luptă, situația din această parte a Europei pare a se limpezi.

Bulgaria, care era oarecum nucleul haosului balcanic, statul cel mai exigent în pretenții și cel mai dificil pentru intrarea în acțiune, a luat atitudine alături de puterile centrale.

Faptul era de prevăzut pentru cei cari au privit situația din Europa și în deosebi cea din Balcani cu ochi limpezi, neturburați de idei preconcepute, sau de interesul calculat al unor atitudini luate în pripă. Imprejurarea că Bulgaria a contractat un împrumut în Germania, în plin război mondial, era un prim indiciu al atitudinii viitoare a acestui stat balcanic.

Apoi neutralitatea binevoitoare față de Turcia beligerantă și în fine acordul turco-bulgar în privința cesiunii de teritorii din Tracia erau noi indicațiuni în privința atitudinii statului bulgar.

Trebue să recunoaștem însă că n'a fost tuturor ușor să deslușească această atitudine. Negociațiunile îndelungate cu întreita și apoi cu împătrita înțelegere; asigurările guvernului din Sofia că va păstra o neutralitate expectativă; prefacerea acestei neutralități într-una armată; credința că Bulgaria nu va îndrăzni, nici moralmente, nici de fapt, să ia atitudine contra Rusiei, toate creiau aparența — numai — că Bulgaria nu va apuca drumul pe care l'a apucat.

Astăzi vedem împlinindu-se aceea ce părea totuș probabil că se va întâmpla: alipirea Bulgariei de puterile centrale în ziua când aceste puteri reiau ofensiva contra Serbiei.

Atitudinea Greciei, cu toate echivocurile

aparente, cu toate ezitățile și oscilațiunile politice dela Atena, e și ea pe calea lămuririi. Faptul că Grecia permite debarcarea trupelor anglo-franceze la Salonic, faptul că guvernul Zaimis cere Camerei opozante un vot de îngăduire — care, după toate probabilitățile, îi va fi dat, — asigurările pe cari noul guvern elin le-a dat că va păstra față de împătrita înțelegere o neutralitate binevoitoare, arată că cel puțin o parte din trăsăturile generale ale politicii venizeliste a rămas neschimbată și că retragerea dlui Venizelos poate fi interpretată ca o temporizare în acțiunea statului elin.

Prin urmare, în Balcani avem azi o situație, pe cale de a se lămuri: prietenia turco-bulgară, cooperarea Bulgariei cu puterile centrale în ofensiva contra Serbiei și expectativa Greciei.

Această nouă situație din Balcani a avut drept urmare precizarea intențiunilor puterilor din împătrita înțelegere, intențiuni în privința cărora d. Viviani a făcut declarațiunile cunoscute. Primul-ministru francez a afirmat, că acordul franco-englez în ce privește acțiunea din Balcani e desăvârșit; de altfel acest acord e evidențiat de începutul de debarcare a trupelor aliate la Salonic. D. Viviani a adăugat că și Rusia va trimite trupe să lupte în Balcani alătura de trupele anglo-franceze, voind să spună în acest mod că Rusia care ar fi ezitat să lupte contra unui stat slav, va înlătura de astădată acest scrupul, fiindcă un stat slav nu s'a sfiit să ia fățiș atitudine contra ei. Iar ca principiul conducător al acestei acțiuni combinate a Franței, Angliei și Rusiei în Balcani să iasă în toată evidența, d. Viviani a precizat că aceste

Elevul.

Un cadet tânăr, în uniformă cenușie, se opri în fața mea, ciocnindu-și călcăiele militare și salutând.

— A... d-ta erai, prietene? Mă bucur... să poftesti la mine puțin, să mai povestim.

Imi venia așa de ciudat să-l văd pe acest băiat blând și serios, în uniformă răsboinică, zângănindu-și sabia, alături de mine. Imi veni în minte — printr'o scăpărare de fulger a amintirii — vremea, când l-am văzut întâia-ori în prima gimnazială: un copil blond și drăgălaș, în cioareci și cu cămașa frumos încinsă de o curea subțire: „M'a trimis domnu' părinte la d-voastră... să-mi faceți rând la tipări și la masa studenților” — spune copilul, privindu-mă țintă, cu ochii lui, în cari scăpărau raze de inteligență. „Bine, prietene, — i-am răspuns, — o să vedem. Cum te-ai purtat până acum?”

Băiatul scoase atunci de după curea o năframă roșie, în care îi erau împăturite „hârțiile”. Mântuise școala primară într'un oraș unguresc, ca cel mai bun elev al clasei. „Bun, băiete, dar o să te porți tot așa de bine și la noi?” — îl întrebai. „Da, domnule”, răspunse el cu un glas așa de hotărât și de conștient, în-

cât nu mai aveam nici o îndoială, că își da seama, pe deplin, de angajamentul, ce lua asupra-și.

S'a și ținut de vorbă: din clasa primă și până la bacalaureat a fost cel dintâi, totdeauna de o corectitate aproape nepotrivită, cu vârsta lui fragedă. Adese mă întrebam: Cum se putea strecura acest băiat, printre sbenguielele tovarășilor săi, cu atâta calmitate și seriozitate de om matur? M'am convins apoi, că elevul meu, își dase bine seama de obârșia țărănească de unde pornise și de ținta, ce o urmărea, până unde mai avea să întâmpine atâtea stavile. El avea așa puțin răgaz pentru jocuri și sbenguieli, când încă din clasele inferioare ale liceului, se susținea singur și mai trimetea și acasă ceva parale, din hărnicia lui de meditator. La examenul de maturitate a răspuns despre N. Iorga... Incepuse cu o introducere elogioasă, vesel că-i dasem o teză așa de frumoasă, unde putea să dovedească tot ce știa. „Să lăsăm introducerile... Spune-mi ce ai cetit din N. Iorga... Numai ce ai cetit... scurt și cuprinzător”.

S'a oprit, pe o clipă, din avântul cu care începuse; încreți puțin fruntea — și răspunsul curgea ușor, cu siguranța omului stăpân în materie. Cătușă tot ce-i putuse ajunge în mână din edițiile „Minervei” de pe vremuri, (mai există oare azi acest institut editor?) până la cele mai recente volume, apărute la Vălenii-de-Munte.

Acum îl revăd, după câțiva ani, cu fața palidă de suferințele războiului — venia dintr'un spital — dar cu aceeași scânteiere dărză în ochii lui de idealist.

„Am învățat, într'un an și jumătate — spune el — cât am petrecut pe câmpul de luptă și prin spitale: ce e suferința. Am plătit cam scump învățătura asta și voi mai plăti-o încă, dar... cred că îmi va fi de folos. Multe lucruri te învață războiul și suferința...”

Imi povesti apoi, în imagini fugare, luptele prin cari se strecurase; primejdiile ce-l ocoliseră ca prin minune, deși camarazii lui se prăbușiau, alături de el, la tot pasul. „In clipe de odihnă, mă simțiam mai rău ca ori când. Nu era nici un Român la regimentul, unde serviam, ci numai Nemți și Croați, camarazi buni, — dar mie îmi era dor să aud graiu românesc. Ziare nemțești și ungurești primiam destul de des. Urmăream știrile din Ardeal, analizând câte o notiță scurtă, în toate felurile posibile... Odată, la un atac, unde noi alcătuiam rezerva, am auzit pentru întâia oară vorbă românească, după un an de zile... Răniții, pe lângă cari treceam, în năvala asaltului, ocolindu-i, ca să nu-i calcăm în picioare se văietau: „Dați-mi apă!” „Impușcați-mă!” „Săraci copiii mei!”... Atâta vorbă românească am auzit pe câmpul de bătăie... Acolo am fost rănit și eu... Când m'am

puteri tind să mențină în Balcani starea creiată prin tratatul dela București.

Noua ofensivă austro-ungară-germană în cooperare cu cea bulgară, se desfășoară azi în partea de nord a Serbiei. În mod forțat ea se va coborî spre sud, în regiunea Macedoniei râvnită de Bulgari.

Cum e neîndoielnic că va fi nevoie de câțiva vreme pentru transportarea trupelor necesare împătritei înțelegeri în vederea unei acțiuni puternice în Balcani, este de prevăzut că ostilitățile se vor prelungi și că acțiunea hotărîtoare nu se va putea desfășura decât după câteva luni.

Până atunci Grecia își va fi fixat atitudinea în concordanță cu principiile călăuzitoare ale politicii sale, așa că se poate spune că pe pământul frământat al Macedoniei, unde interesele atâtor popoare se ciocnesc, se va da o nouă bătălie a națiunilor.

Polonia și Rusia.

Două națiuni — două idei ale slavismului.

Reproducem aci un adânc gândit articol al poetului polonez contele L. Morstin, fiindcă el oglindește în mod fidel opiniile cercurilor intelectuale poloneze. Autorul, care de câțiva ani stă în fruntea revistei lunare „Muscion”, care apare în Cracovia și e închinată culturai latinești și în primul rând celei franceze, servește actualmente în „Legiunea voluntarilor polonezi”.

„Să-mi fie permis a arăta cum s'a format sufletul contemporan al națiunii poloneze și rusești, sufletul acela care și-a găsit expresiunea în viața intelectuală, și mai ales în artă, în filosofie și în literatură.

Filosofia rusească n'a fost încă în stare să formuleze dogme pe cari să se poată sprijini filosofia istoriei acestei națiuni. În secolul al XVIII-lea au ajuns ideile materialismului și la Petersburg și acolo au fost transformate după spiritul absolutismului politic rusec. Acesta e singurul punct original al filosofiei rusești. Toate ideile școlilor materialiste apusene au ajuns de-a dreptul la curtea imperială și acolo intrară în cercurile guvernamentale. Principiul fundamental al regimului era terorismul, și pe ramura acestui terorism s'au altoit formulele filosofice venite din apus.

La curtea țarevnei Caterina a fost Voltaire citit și admirat și el a influențat epoca literaturii rusești dela Dierzevin până la Karamzin. Toate curentele liberale cari veneau în acest timp din apus, au întărit numai despotismul rusec, prin aceea că-i ofereau o bază filosofică. Spre a înțelege aceasta trebuie să cunoască ci-

neva sufletul rusec, care e apt de a adăposti în el orice contraste și de a schimba subit principiile de morală ca și acele ale spiritului.

Pentru Polonia secolul al 18-lea a fost o nenorocire. Ea n'a înțeles să facă cum a făcut Rusia, să schimbe ideea filosofică a apusului într'un despotism religios politic. Ea n'avea destulă putere spre a rezista acestor curente, cari submină orice idee de ordine în stat. Aceste curente, cari au pregătit revoluția franceză, au sgduit construcția politică a Poloniei și au dus-o la ceea ce a devenit nenorocirea lumii civilizate, la căderea ei.

Ideea despre misiunea pe care o avusese Polonia ca apărătoare a culturai creștine, apusene, pe care a reprezentat-o secole de-a rândul împotriva Orientului, a ieșit la iveală în literatură și filosofia ei.

Nu este aici locul de a expune principiile filosofiei poloneze; ea s'a dezvoltat din ideea marilor savanți ai Europei, a unui Hegel, a unui Schilling, dar mai presus de toate din istoria spiritului propriei națiuni. Și pe baza acestei filosofii s'a ridicat strălucitoare ca o stea din cele de mărimea întâia, poezia poloneză din secolul 19-lea, ca cea mai frumoasă dintre poeziile slave și una din cele mai frumoase al literaturii universale.

Când scriitorimea rusească s'a eliberat de influența curții a împrumutat întâi tonul unui iacobinism sobru. E suficient să cităm „Oda la un stilet” a lui Puskin, a aceluiaș Puskin, care mai târziu a fost un prieten al împăratului Nicolae și persifla liberalismul. Și aceasta stă în caracterul sufletului rusec: în anii tinereții revoluționar, mai târziu funcționar leal, — această ciudată aptitudine de a trece prin contrastele cele mai vii, este o particularitate a sufletului rusec.

Astfel e literatură rusească. Înălțările problemelor filosofice și morale, dispar în prăpastia nihilismului. Un mare artist este Tolstoi, un psiholog genial Dostoiewski, scriitori de talent Gorki și Andreew, dar nici în religia artistică a lui Tolstoi, nici în zugrăvirile lui Dostoiewski, nu există armonie.

Armonia și cea liniște, care se ridică pe deasupra vieții acesteia sunt caracteristicile culturai apusene, aceste au fost puterea de creație a națiunii poloneze fără întrerupere dela secolul al 16-lea. Caracteristicile spiritului nostru, a istoriei noastre și în fine însăși viața noastră de astăzi, dovedesc că Polonii sunt dintre națiunile slave, primii cari sunt îndreptățiți să ridice ideea slavă. Dar nu în sensul unui panslavism, cum face Rusia. Deoarece Polonii aparțin apusului, ei ar vrea să apropie mai mult acest apus de familia slavă.

Spiritul select polon are multe asemănări cu spiritul francez din veacul al 18-lea. Cavalierism pe un fond de blândete, imaginație luxuriantă, care în intențiile sale a întrecut adeseori limita puterilor — acestea sunt trăsături

rile principale ale caracterului polon. Polonia se aseamănă cu acel cavaler creștin, care a jurat să lupte ca un leu și să ia apărarea celor asupriți.

Acest caracter al sufletului național polon își găsește expresiunea în încercările nobile — adesea fără speranță de succes — de a-și cuceri libertatea printr'o luptă de ani de zile. Din sentimentul propriei neputinți de a suporta o apăsare străină, s'a născut și acea mare toleranță religioasă, care s'a menținut în tot timpul existenței Poloniei, o toleranță care stă într'un contrast atât de isbitor cu autocrația ortodoxă a Rusiei. Și a fost și aceasta un motiv al toleranței naționale: că Polonia nu nimicea în țările cucerite populația, și nu căuta să cucerească națiunile prin forță, ci prin influența culturală.

Ani lungi de sclăvie au învățat-o să aprecieze mai bine politica și arta de a organiza societatea în condiții de existență extraordinar de grele. Și acuma apare această națiune vestică slavă, cu o tradiție seculară, cu o cultură minunată, și cere Europei să-i recunoască dreptul la viață și să-i desemneze și ei locul printre națiunile apusene, cu cari se consideră înrudită.

Rusia și Polonia, al căror antagonism l-am expus aci, pășesc pe arena vieții ca două națiuni diferite. Trunchiul slav este chemat să joace un rol care încă n'a fost jucat. Napoleon a spus: Într'o sută de ani Europa va trebui să fie republicană, ori căzăcească. El înțelegea prin republicană forma constituțională pentru toate națiunile. El a văzut că Rusia, în ultima luptă dintre vechea ordine de lucruri și între revoluția franceză, a pus în cumpănă preponderența materială. El știa de asemenea că Polonia a luptat totdeauna în interesul Apusului, el a văzut pe Polonezi înscriindu-se în rândul legiunilor, luptând pentru noua structură a Europei, și pe imperialista Rusie luând apărarea despotismului. Astăzi legiunile pleacă iarăș la luptă, astăzi Polonia a asigurat din nou, cu sângele său European, că vrea să apere drepturile Europei apusene, și astăzi se va reprezenta ultimul act al luptei pentru ideea slavismului, între noi și Ruși”.

Principiul libertății în evoluția politică a statelor și atitudinea României.

— Conferința dlui N. Porsenna. —

La sediul partidului conservator din București s'a ținut sub auspiciile Cercului de studii al partidului conservator, cea de a doua conferință din ciclul anunțat, a dlui N. Porsenna, care a vorbit despre „Principiul libertății în evoluția statelor și atitudinea României”, în fața unui auditor numeros.

În prima parte a conferinței, conferențiarul tratează despre concepția modernă a ideii de libertate, care datează dela marea revoluție franceză. Enunțată sub formula drepturilor omului, libertatea este înscrisă treptat printre normele constituționale ale tuturor țărilor. Napoleon I, exersând tirania asupra Europei, n'a fost decât un instrument al evoluției sociale, care răspânda principiul libertății spre toate orizonturile. Dar Bonaparte pusese bazele unei faze noi: aceea a despotismului internațional, care se continuă și după căderea lui. Napoleon al III, — produs al revoluțiilor din anii 1821, 1830 și 1848, — adaogă la ideea de libertate pe aceea de naționalitate, și încearcă în Europa o constituire de ginte. Reușește în parte, sprijinul unitatea etnică a Italiei și a României.

Printul de Bismark își face un principiu de călăuză din dreptul părții, încercând în acest sens să imiteze pe Napoleon I, al cărui rol social însă nu l-a înțeles. Prin anexiunea Alsaciei-Lorenei și politica dușmănoasă față de Franța, Bismark a inaugurat politica nefastă a hegemoniei europene, pe care oamenii politici ulteriori ai Germaniei au fost siliți s'o urmeze, ca să nu rămâie nepregătiți în fața unei coaliții posibile, stârnită de politica imperialistă bismarkiană. Dar în tendința aceasta era ideea fecundă de organizare, care e contribuția cea mai originală a geniului german.

După războiul dela 1870, libertatea politică

pomenit într'un spital, eram o grămadă de Români. Le cetiam ziarele străine, le tălmăciam știrile de pe câmpul de luptă și de acasă, și când pe urmă, după insistente îndelungate, ne-am trezit cu un vraf de cărți și ziare românești, — trimis de mâni milostive — am sărit din toate ungherele salei, ne-am târit, care cum puteam, până acolo, și când am dat iar cu ochii de slova românească — după atâta amar de vreme — am prins a plânge ca un copil...”

Povestiam acum despre altceva.

Răsfoiam ziarele mai recente; comentam evenimentele din urmă — și deodată elevul meu rămase cu ochii pironiți la tabloul colegilor, cu cari isprăvisese liceul, înainte cu câțiva ani.

— Cum ne-a împrăștiat pe toți vijelia războiului — zise el. Câți din noi ne vom mai putea ținea de legământul: „La revedere în Blaj, în anul 1922”?

Li luarăm unul câte unul, întrebându-l pe unde erau? Partea cea mai mare sunt sub drapel... puțini din ei mai dau din când în când semne de viață — câte o carte poștală roză —

de pe uriașul câmp de luptă, împrăștiat la cele patru vânturi...

Și cum privesc tabloul lor, îmi dau seamă de eforturile acestor tineri — în cea mai mare parte hăeți foarte săraci — până să atingă pragul maturității, și să se pregătească apoi pentru o carieră în viață.

O învolburare dușmănoasă s'a năpustit asupra lor, risipindu-i pe tot cuprinsul zării, în gurile tunurilor flămânde...

La despărțire m'a întrebat:

— Ce mai scrie d. Iorga?

Acum rămâneam eu încurcat, în fața elevului. I-am răspuns:

— Nu mai avem, prietene, nici ziare, nici reviste din țară. Nu știm, ce mai scrie d. Iorga... Poate... nici nu mai scrie!...

Al. Ciura.

a statelor e numai o umbră. Din tendința generală de supremație se nasc cele două constelații europene: tripla-alianță și triplăînțelegere.

Fiecare bloc are de apărut câte o veleitate de mărire, câte o anexiune de teritoriu în paguba popoarelor mici. *Germanii* își apără visurile de expansiune europeană; *Austro-Ungaria*, — continuarea dominării neamurilor *Italia*, — supremația în Mediterană și expansiunea în nordul Africei, *Rusia*, hegemonia slavă și realizarea testamentului politic al lui Petru cel mare; *Anglia*, supremația economică și navală; *Franța*, redobândirea Alsaciei-Lorenei.

Pregătirea alianțelor duce la principiul *păcii armate*, care pregătea finalul: *conflagrația generală*.

În acest războiu se dă lupta pentru triumful sau înfrângerea unui principiu nou: *libertatea internațională*, de unde marea revoluție proclamase *libertatea socială*, sau *națională*.

În a doua parte, conferențiarul ne spune:

Un stat mare în lupta cu un alt stat mare, poate fi biruit sau învins. Un stat mic în luptă cu un stat mare, poate fi biruit sau desființat.

Dacă statul mic e silit să renunțe la neutralitate ca să-și realizeze idealul național, cum să lucreze ca să iasă neapărat învingător?

Chestiunea aceasta s'a pus pentru România în consiliul de Coroană din August 1914. S'au studiat atunci patru ipoteze:

1. Respectarea tratatului nostru de alianță cu Germania și intrarea în războiu *impotriva Rusiei*. Nefiind însă *casus foederis*, fiindcă tratatul de alianță era numai defensiv, *s'a eliminat această ipoteză*.

2. Intrarea în războiu alături de Rusia *impotriva Germaniei*. Ipoteza aceasta s'a dovedit atunci *imposibilă* din două considerații:

a) *Considerentul moral al tratatului de alianță*; b) *Neîncrederea oamenilor noștri de stat în Rusia*.

Conferențiarul citează un pasaj dintr'o broșură a dlui Take Ionescu, în care se arată că dușmănia dintre noi și Rusia este vitală și perpetuă;

3. *Neutralitatea până la finele războiului*. Nu s'a adoptat, fiindcă România nu putea să se angajeze într'o pasivitate definitivă;

4. *Politica posibilității, expectativa armată*, care nu ne silea să facem un pas riscat, și care ne da putința să intrăm când și unde ne va fi victoria posibilă. Soluția aceasta a fost urmată de țară. Ea ne-a crutat 13 luni de războiu, 3 miliarde de lei cheltuieli; o sută sau două sute de mii de oameni pierduți. Ne-a dat puțința pregătirii armate, și a lăsat liberă directiva politică.

La frontiera Basarabiei și Bucovinei.

(Sfârșit).

Canonada amuțește. A început sărbătoarea rusească: Înălțarea crucei. Acum a încetat de amândouă părțile focul de artilerie și ajungem la adăpostul sigur în contra granatelor al comandantului sectorului, căpitanul Popp: trei compartimente subterne: odaie de dormit, telefon, odaie de lucru și salon de recepțiune cu sobe de pământ. Căpitanul ne arată schije de granate cu ecrăzită explodate ieri.

Pe masă se află contemplațiunile lui Marc Aurel și Romanzero al lui Heine.

De trei ani locuiește căpitanul Popp în modul acesta. Înainte de războiu a fost activ la regularea frontierei Albaniei. Ajungem la pozițiile artileriei cu acoperiminte late de 35 cm. și înalte de doi metri și jumătate. Apoi trecem prin șanțuri de comunicațiune lungi de kilometri cu drenaj, șanț de atragere, dealungul lui sârmă de telefon. Lipiți de perete soldații de rezervă în postul de observațiune al artileriei. Este un spațiu întunecos în care ne primește un tânăr sublocotenent: la lumina unei lămpi de buzunar. Pe masă observ Zaratrustra lui Nietzsche. Privim prin gaura de observațiune până la 500 metri și observăm norișori albi; mai departe linii negre, poziția cea mai înaintată a Rușilor, în mijloc spațiu gol, mai departe

se plimbă pretutindeni soldați cu pușca la ochi. Pe pereții tranșelor descoper gravuri, decupuri de ziare, ilustrațiuni.

În spațiul mort pe ici pe colo un soldat în somn adânc, pe când gloanțele șuieră. Alții mânăncă, beau din bidon și vin la aruncătorul de mine.

Locotenentul colonel Popp explică construcțiunea, văd cupolele bisericilor dela Rarancea strălucind încă în lumina serei, norii șrapnelor, care tot mai explodează, și aud pârâitul împușcăturilor neincetate. Pozițiile noastre de aci au fost solid construite. Pe lângă mitraliere se întrebuințează și tunuri zidite împrăștiate pentru flancoarea inamicului. Se întâmplă ca o baterie să fie distribuită pe 10 klm. Caracteristic pentru frontul nostru, sunt mai multe linii de apărare preparate una după alta. Prima linie de apărare consistă în câmpul de sârmă anterior, câmpul de mine, guri de lup, apoi linia de tiraliori înaintată; la 20 de pași îndărătul ei linia de repoas, 2 până la 3 klm. înapoi urmează linia a doua de apărare, apoi a treia, etc.

Obstacolele de sârmă cele mai din față, sunt apărate în contra șrapnelor printr'un fel de parapet.

Popp, care e însuș tehnician, a rezolvat în mod strălucit problema tehnică a războiului. Au fost introduse și protejătoare de lumină după sistemul maiorului Heroos. Vechile proiectoare cu afet destinate pentru războiul de fortăreață ar fi fost prea greoaie și scumpe pentru lupta de pozițiune și cu un diametru de 120 cm. iluminează spațiuni prea mari; pe când noile proiectoare sunt montate pe biciclete și prin învârtire se produce curentul postat just și în flanc, intervenind la asalt, aruncă conuri de lumină între două linii de tiraliori și exercită prin iluziunea distanței un efect moral colosal. Apăpoastele sunt practice și confortabile cu instalațiuni excelente igienice.

Trunchi de arbori găuriți servesc în loc de conducte de apă dela isvor până la linia de tiraliori.

Lupta de pozițiuni în timpul din urmă este mai animată prin activitatea mai mare a aeroplanelor. La 19 Septemvrie st. n. aviatorii noștri au întreprins o recunoaștere a terenurilor dela Nowosielica unde a fost adăpostit comandamentul de corp de armată rusec în clădirea fabricii. Locotenentul Steiner a lovit clădirea cu patru bombe și a incendiat-o.

Artileria noastră cea mai grea, cu colaborarea aviatorilor, a nimicit patru baterii rusești în jurul spațiului Bojan Nowosielica.

La 25 Septemvrie st. n. un avion austriac a explorat Lipcanii, unde se află cartierul rusec și garnizoana rusească. Urmărit de două acroplane rusești s'a înapoiat în Bucovina.

De curând Rușii au întreprins atacuri la Rarnice.

Popp și-a luat adio în mod cordial dela fiecare om; pe fiecare îl cunoaște pe nume. Când după apel s'au întors cei împrăștiți în întunerecul pădurei, văd la marginea acesteia o icoană a Maicii Domnului în haină albastră și iluminată de lumânări. În fața icoanei un soldat, un țaran român adâncit în rugăciune fierbinte.

Cu mâinile încrucișate deasupra capului, cu fața la pământ pronunță cu voce tare cuvintele: „Prea milostiv-o, îndură-te de noi păcătoșii”.

Noi trecem tăcuți pe sub cerul înstelat. — „Ați observat scena?”, întreb pe colonelul Fischer.

— „Imi cunosc eu pe Românii bucovineni”, răspunde colonelul, „și purtarea lor”.

— „Mâne se țin rugăciuni afară”, zise Popp. Noaptea este senină. Locotenentul colonel Popp ne povestește pe drum: „Zilele acestea au comis Rușii infamii”.

Pe doi prizonieri honvezi i-a legat de un stâlp între obstacolele de sârmă cu mâinile încrucișate și i-au întrebuit ca țintă. Ei distrug fără deosebire proprietățile particulare, pe când noi procedăm astfel numai în contra proprietăților statului, conform dreptului marțial. Populațiunea de aci și din Galiția, acum îi cunoaște cu temei, iar Rusii susțin, ca se luptă în numele civilizațiunii. Indignarea iese din buzele comandantului „hordă”, zice el.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 18 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusec: În Galiția orientală lângă Ikva și în teritorul triunghiului de cetăți n'a avut loc nici un eveniment mai important. Lângă Kormyn și la cursul inferior al Styruului, dușmanul a întreprins mai multe atacuri violente. La Kulkikowice, Nowosielki și Rafalowka luptele decurg încă, în celelalte puncte l'am respins pe dușman în mod sângeros încă ieri seara. Pierderile dușmanului sunt foarte mari. La Kormyn, dușmanul a fugit în deplină disordine, lăsând în urmă arme și obiecte de echipament. Pe cursul superior al Szcarei trupele ces. și reg. au respins un atac puternic al Rușilor.

Pe frontul Italian: Italienii desvoltă iarăș o activitate mai vie pe frontul dela Isonzo. Ieri seara s'au desfășurat lupte mai violente la Peteano și în sectorul nordvestic al platoului Doberdo. Pozițiunile noastre au fost atacate iarăș de un număr mai mare de infanterie italiană, apropiindu-se în unele locuri de obstacolele noastre, dar în sfârșit l'am respins pe dușman, pricinindu-i mari pierderi. Dealtminteri pe frontul litoralului și pe granița Tirolului lupte de artilerie.

Pe frontul sudoriental: În sectorul Avala diviziile sârbesti înfrante se retrag de ambele părți ale șoselei ce duce în direcția spre sud. Trupele noastre atacă trupele dușmane, cari se găesc la nord de Ralia. L'am silit pe dușman să se retragă și în Maciva. Pe ambele țărmuri ale cursului inferior al Moravei diviziile germane au câștigat continuativ teren. Bulgarii au ocupat înălțimile Muslin-Perein și Babin-rub, mai spre sud au înaintat prin Egripalanka.

Berlin, 18 Octomvrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La nord de Vermelles Englezii atacă iarăș cu mari forțe fortificația ce se vâra adânc în pozițiunile dușmane, — toate atacurile lor au dat greș cu mari pierderi; fortificația o menținem cu siguranță. Lângă Tahure am înăbușit cu focul nostru tentativele de atac ale Francezilor. Un nou atac al dușmanului, prin care a dorit să recunoască pozițiunile pierdute spre sud dela Montrey, a fost fără rezultat, ba Francezii afară de mari pierderi sângeroase au lăsat în mâinile noastre 17 gradați și 73 vânători. Pe Schratmaenle dușmanul n'a știut câștiga nici o palmă de loc prin atacul său deși a prădat o considerabilă cantitate de munițiune. Escadrile aeriene germane au atacat ieri cetatea Belfort, au alungat aviatorii dușmani și au aruncat asupra cetății 80 bombe, cari au pricinuit incendiu în mai multe locuri.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: Ofensiva noastră progesează bine. Au căzut în mâinile noastre 2 ofițeri și 280 soldați. La vest de Iakobstadt am respins atacurile Rușilor. La vest de Illusk am pus stăpânire în lungime cam de 3 klm. pe pozițiunile dușmane, mai spre sud până în regiunea dela Smorgon am respins atacul multiplu al Rușilor, întreprins cu mari forțe, dar suferind mari pierderi. Am făcut prizonieri 2 ofițeri și 175 soldați.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Atacul Rușilor întreprins de ambele părți ale căii ferate Liakowice-Baranoviči s'a prăbușit în focul nostru la 400 metri în fața pozițiunilor noastre.

Grupul generalului Linsingen: Pe râul Styr dela Rafalonka până la Kulikowici s'au desfășurat noi lupte.

Pe frontul din Balcan: În Maciva dușmanul a început să se retragă. În regiunea deluroasă la sud de Belgrad, trupele noastre înaintează spre localitățile Zwetkow-Grob și Wrciu. La sud de Pojarevaț am ocupat Crnic și Bozevaț. Trupele bulgare au ocupat înălțimile Muzlin-Percin și Babinrub; mai spre sud Bulgarii înaintează prin Egripalanka.

Sofia, 18 Octomvrie. — Agenția telegrafică bulgară anunță cu datul de 15 Octomvrie:

Ieri, deși vremea a fost nefavorabilă, trupele noastre încet, dar cu cea mai mare desvoltare de forțe au continuat ofensiva pe întreg frontul. În munți au fost mari ploți, apoi ceață și furtuni. Pe povârnișul apusean al muntelui Balcanul mare, trupele noastre au atins linia Novo-Korito—Aldunac—Repisnica—Ravnobuce—Cerni—Vrh. În valea Nisava, trupele noastre au ocupat Vraniaglorra, importantă din punct de vedere strategic. În Macedonia înaintarea noastră progesează. În regiunea Bregalniței superioare trupele noastre au atins linia Drancea—Ciukagolaț, regiunea muntoasă Gavka și Golak—Planina și au ocupat după Tarevoselo Pencevo și Berovo.

Și pe câmpul de luptă al trupelor ungare, austriace și germane s'a lăsat ieri o ploaie deasă. Înaintarea lor totuși a continuat. Sârbii au fost respinși pe întreg frontul. La sud de Belgrad aliații noștri au atins linia Rusani—Ponosava—Lestani—Ritopek, iar în valea Moravei linia Molovice, Sallakovaț—Smolianaț—Grazevo. Sârbii au părăsit țărmul Dunării până la Golubaț.

*

Constantinopol. — Se anunță dela cartierul principal: Pe frontul dela Dardanele artileria dușmană de pe uscat și mare a bombardat fără rezultat pozițiile noastre. Artileria noastră a răspuns și a redus la tăcere artileria dușmană.

Războiul european.

Flota rusească a început bombardarea coastei bulgare.

Sofia. — Pe azi, Luni, se așteaptă aci declararea de războiu din partea Rusiei. Se spune, că flota rusească a început bombardarea portului bulgar Varna.

Botezul de foc al trupelor franceze din Macedonia.

Londra. — Agenția Reuter primește următoarea telegramă din Atena: Trupele franceze ce luptă în Macedonia au primit botezul de foc la podul căei ferate între Hudove—Valandovo, unde au fost atacate de Bulgari. Lupta e încă în curs. Artileria bulgară bombardează Valandovo, care opune rezistență.

Când Bulgaria atacă Serbia.

Stockholm. — „Aftenbladet” scrie un articol lung la situație și stăruiește și asupra acestei considerații pe care o aduce ziarul „Journal des Balkans” a cărui deviză este: Balcanii ai Balcanicilor:

Bulgaria primind rolul de instrument orb al Germaniei vrea să invadeze mișelește Serbia care de trei ani uimește lumea prin vitejile sale. Ea pleacă să însângereze teritoriul peninsulei udat în atâtea rânduri cu sângele fiilor săi, — ea comite această crimă, o repetăm, în fața lui Dumnezeu, a oamenilor și în fața ei înșiși. Mișelia aceasta nu va schimba cursul evenimentelor. Ce va trebui să vină — va veni! Chestiunea balcanică se va rezolvi în fine pe ruinele regatului bulgar și pe mormântul Bulgariei se va putea scrie următorul epitaf: „Ucișă de regele ei”.

Trupe de Chirghizi.

Londra. — Se anunță din Petrograd: În Rusia se formează trupe de Chirghizi, cari după ce au primit instrucție vor fi duși în front.

Bulgarii au ocupat Raduievaț.

București. — „Universul”-ui i se anunță din Turnu-Severin: După o știre sosită din portul român Gruia care se găsește în fața cu Raduievaț, Bulgarii au ocupat această localitate, Vineri seara, în 15 Octombrie, de abia părăsise populația orașul, Bulgarii au început să-l bombardeze cu multă violență. Artileria bulgară a pricinuit mare pagubă în oraș. În 16 Octombrie trupele bulgare au intrat în Raduievaț. Populația s'a refugiat la Gruia. Pe linia Dunării lupta se desfășoară pretutindeni favorabil pentru Bulgari.

(Raduievaț, oraș pe Dunăre, la granița sârbească, în fața cu țărmul român. Raduievaț a fost prima stațiune în Serbia pentru vasele rusești cari sosiau pe Dunăre în sus; de aci muniția adusă pentru Serbia se transporta la gara dela Negotin.)

Guvernul francez despre situația în Balcani.

Paris. — „Le Temps” scrie că primul ministru Viviani, ministrul de războiu Millerand și ministrul de marină Augagneur au făcut declarații în ședința comisiei de externe a senatului francez, presidată de Freycinet, despre debarcarea și operațiunile trupelor aliate în Balcan și despre acțiunile aliaților la Dardanele. Guvernul a dat apoi lămuriri despre tratativele cari sunt în curs între Franța și aliații ei în chestia operațiunilor începute pe cele două câmpuri de războiu din Orient. Ministrul de războiu a dat lămuriri privitor la tru-

pele și materialul de războiu cari vor fi transportate în Orient.

Primul ministru Viviani i-a adus la cunoștință comisiei de externe a camerei franceze prin d. Leyguest, că azi Marți d. a. va sta la dispoziție subcomisia împreună cu miniștrii Millerand și Augagneur, pentru ca să dea lămuriri despre situația diplomatică generală și în primul rând despre situația balcanică.

O nouă criză guvernamentală amenință Grecia.

Atena. — De când Bulgaria a declarat războiu Serbiei, partidul venizelist exerciază o presiune nemaipomenită asupra guvernului ca acesta să recunoască atacul Bulgariei împotriva Serbiei, de casus foederis. Ieri, Luni, camera grecească a avut ședință. Se anunțase că în aceasta primul ministru Zaimis va face declarații importante.

Atitudinea venizeliștilor amenință Grecia cu o nouă criză guvernamentală. Zaimis a declarat că dacă nu i se va vota încredere, va dimisiona. Cercurile politice sunt de părere că regelui nu-i rămâne altceva decât sau să-l rechem pe Venizelos, cu care încă n'a rupt definitive relative, sau să disolve camera și să-l însărcineze din nou pe Gunaris cu formarea unui nou cabinet.

Ziarul „Patris” scrie: Primul ministru Zaimis a avut înainte de ședința camerei o conferință cu Venizelos. Primul ministru a stăruit pentru dorința sa ca Venizelos să-i voteze încredere, pentru că numai astfel își poate câștiga autoritate în fața străinătății și a regelui. Partidul liberal, care formează majoritatea camerei, e aplicat să împlinească dorința primului ministru, dacă acesta se va supune voinței lui Venizelos. Țara va trebui să se convință că singur Venizelos poate salva Grecia de blockusul englez amenințător și care prin intervenția Greciei ar putea face să dispară presiunea exercitată de antantă, care sleiește puterile de viață a poporului grecesc. Noui alegeri nu pot fi riscate din motive militare.

Take Ionescu și Filipescu au încredere în guvern.

București. — Duminecă după amiază a avut loc conferința comună a partidelor tachiste și filipescane. Conferința a avut caracter intim. Șefii partidelor au raportat despre conferințele ce le-au avut cu primul ministru Brătianu. A făcut mare senzație hotărârea luată, prin care s'a votat încredere guvernului Brătianu.

D. Poincaré va avea o întâlnire cu regele Angliei.

Zürich. — „Matin” primește informația, că în prima jumătate a lui Noemvrie regele George al Angliei va avea o întâlnire în chestii politice cu d. Poincaré, președintele republicii franceze.

Persia — neutrală.

Zürich. — „Novoje Vremja” primește informația că guvernul persan a hotărât să observe o neutralitate binevoitoare față de Marea Britanie și față de Rusia.

Printul George al Greciei contra Bulgariei.

Rotterdam. — Din sursă italiană se știe, că printul George al Greciei ar fi trimis fratelui său regelui Constantin, o telegramă în care îl avertizează să satisfacă obligațiunile sale față de Serbia și să declare războiu Bulgariei.

Tarul va adresa un manifest către Bulgari.

Lugano. — Lui „Secolo” i se anunță din Paris: Tarul Rusiei înainte de a începe ostilitățile împotriva Bulgariei va adresa un manifest către poporul bulgar ca protector al Slavilor. Manifestul îl va acuza pe regele Ferdinand cu tradare pentru că a prins armele împotriva Sârbilor și s'a aliat cu Germanii, Austriecii și Maghiarii barbari. După publicarea manifestului Rusia va începe imediat ostilitățile împotriva Bulgariei.

Marele duce Nicolaevici comandant suprem al armatelor sârbești.

Amsterdam. — După știrile sosite aci marele duce Nicolaevici va lua comanda supremă asupra armatelor sârbești. Marele duce afirmativ a și plecat la Salonic.

Austro-Ungarii și Germanii pot învinge Serbia numai trecând peste 300 mii cadavre sârbești.

Rotterdam. — Agenția Havas anunță: În cercurile guvernamentale din Niș se declară că Austro-Ungarii și Germanii pot învinge numai trecând peste 300 mii cadavre sârbești. Conducerea armatelor sârbești e convinsă însă că trupele antantei vor sosi încă la vreme în ajutor și Serbia va ieși victorioasă din acest războiu. Guvernul grecesc adevărat asigură Serbia că nu va face dificultăți debarcării trupelor antantei și plecării acestora în Serbia.

Noul ministru de externe francez.

Rotterdam. — Ziarul „L'Oeuvre” e informat că urmașul lui Delcassé va fi Briand, iar nu Bourgeois. În locul lui Briand va fi numit ministru de justiție Dupuy.

Măsurile Bulgarilor la mare.

Sofia. — Se anunță că litoralul bulgar de pe mările Neagră și Egee este minat. Farurile sunt stinse. Intrarea vaselor neutre în portul Dedeagaci se va face de acum sub conducerea piloților bulgari.

Un nou demers al înțelegerii pe lângă România.

București. — Ziarul „Dreptatea” scrie:

Suntem informați că în întrevederea dela 14 Octombrie n. dintre dnii Brătianu și Blondel, ministrul Franței, a prezentat în numele său și al colegilor săi rus, englez și italian, un nou demers al împătritei înțelegerii. Aliații cer precizarea atitudinii României față de atacul bulgar asupra Serbiei.

Împătrita-înțelegere cere guvernului român să-și precizeze atitudinea pentru ca aliații să cunoască exact împrejurările și necesitățile ce ele le comportă.

Firește, nu poate ști nimeni încă, ce-a răspuns d. Brătianu.

După toate informațiile celor ce pretind că cunoșteau dinainte gândul dlui Brătianu, primul nostru ministru a răspuns că, deocamdată România nu găsește că are vr'un motiv să-și schimbe atitudinea urmată dela începutul războiului până acum.

E un răspuns care echivalează cu cel prezentat de noul guvern grec puterilor înțelegerii.

Nu se poate pretinde României intrarea în acțiune numai cu scopul exclusiv de a scăpa Serbia, pentru motivul că România nu are în aceasta privință vr'o alianță cu Serbia și pentru că Grecia însăși nu se simte încă obligată să ia apărarea aliatei ei.

Flota americană în apele Asiei-mici.

Lugano. — Lui „Corriere d'Italia” i se anunță din San-Remo: Ieri a trecut prin fața țărmului o flotă americană, care se duce în apele Asiei-mici, probabil pentru ca să dea autoritate protestului ridicat împotriva atrocităților săvârșite față de Armeni.

Regele Serbiei pe front.

Rotterdam. — Corespondentul din Milano al ziarului „Daily-Mail” anunță, că regele Serbiei, deși zăcea bolnav, a prins arma și a plecat în front ca să fie între soldații săi și să-și însufletească.

PENTRU „ALBUMUL DECORATIILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Comunicatele statelor majore inamice

Rusia.

Petrograd. — Pe frontul occidental al regiunii dela sud-vest de Friedrichstadt, aeroplanelle noastre de tip Iliia Murometz, au aruncat asupra satelor Wohlhof și Tauerkalm, până la 75 de bombe; s'a constatat că loviturile au fost foarte reușite. In regiunea Dvinsk, ziua trecută, trupele noastre au dat în mai multe locuri o luptă crâncenă contra trupelor germane cari au trecut în mai multe rânduri la ofensivă. In regiunea dela nord-vest de Dvinsk, un nou atac al satului Garbunovka, a gonit pe Germani, cari au fugit. In regiunea dela sud-vest de Dvinsk, Germanii au fost scoși din tranșee între Iautzeshei și Sirviški. Urmărindu-i, am ocupat o linie dela extremitatea sud-est a lacului Medmuskie până la Lautzeshei. Pe linia lacurilor Demmen-Driviaty, de ieri delaa prânz până noaptea, a durat o luptă de artilerie.

Aviatorii germani au bombardat Dvinskul și gările căci ferate vecine. Elementele cavaleriei noastre au ocupat Ustie, pe țărmul occidental al lacului Boguinak. Am oprit pe loc o încercare a inamicului de a înainta dela Liuvcea pe Niomonul superior, la sud-est de Dielatici.

In regiunea de pe ambele părți ale căii ferate Kovel-Sarny s'au produs mai multe ciocniri cu inamicul, care înainta spre Styr. In multe cazuri, artileria noastră a putut să desfășure un foc omoritor contra trupelor inamice. Lupta crâncenă din regiunea satului Semki, pe stânga Styului, în jos de orașelul Kolki, s'a sfârșit ieri spre seară, prin ocuparea de către trupele noastre a unei a treia linie de tranșee inamice. La sud-est de orașelul Kolki, trupele noastre, cu concursul artileriei, au ocupat extremitatea orientală a satului Cerniș, satul Selișce și limita naturală dela Prohody, încercând pierderi nefsemnate. In regiunea satului Mohaniți și Silno, la vest de Derașno, am respins 8 contraatacuri inamice.

Trupele noastre au străpuns frontul dușman pe malul râului Strypa, capturând până acum 2000 de soldați, 60 ofițeri, 4 tunuri și 10 mitraliere. Desvoltarea acestui succes mai continuă.

La sud de Pripiat, detașamentele noastre au ocupat satul Berejnaia Volia, în regiunea satului Pojug. Lângă Novoselka pe Sty, în sus de Ciartorisk, inamicul a reușit să treacă pe malul drept al Styului.

In regiunea Colonie—Milasef, la sud-est de Kolky, luptă continuă. Un contraatac inamic în regiunea satului Garaimeka, la sud-est de linia Milasef, a fost respins.

In Bucovina și pe Buceaci inamicul, care a atacat trupele noastre, a fost la rândul lui atacat de cavaleria noastră. Aceasta, lucrând ca o avalanșă, a constrâns pe inamic să fugă și a făcut prizonieri 150 oameni.

Pe frontul Caucazului, în regiunea Oșkan, la confluența râului Gioroc și Olty, Turcii au trecut la ofensivă, dar au fost respinși. În restul frontului nimic însemnat.

Franța.

Paris. — Acțiunile de artilerie sunt reciproce în Belgia, împrejur de Lombaertzide și pe tot frontul din Artois. Lupta cu mașinele de tranșee este mereu foarte vie, în regiunea Lihons și la nord de Avre.

In Champagne am mai progresat la nord-est de Tahure; un strălucit asalt ne-a făcut stăpâni peste altă tranșee germană la sud-estul satului. O bombardare intensă continuă deoparte și de alta în Argonne, în sectoarele Courte-Chausse și Fille Morte, cum și între Meuza și Mosella și la nord de Flirey. O foarte violentă luptă de bombe și de torpiled, are loc în Vosgi, la Hartmannsweilerkopf. Un avion german doborât de unul al nostru, a căzut în liniile noastre, în pădurea Puvellenne, la sud de Pont à Mousson. Cei doi aviatori cari îl montau, fuseseră uciși.

O escadră a noastră, a aruncat azi după amiază vre-o sută de obuze mari, asupra gărilor din spatele frontului Champagne și deasupra trupelor inamice ce se aflau îngrămădite acolo.

Italia.

Roma. — In zona dintre Adige și Brenta, mai ales în capul văii Assa, atacurile îndrăznețe ale detașamentelor noastre în contra pozițiilor dușmane au fost executate cu succes. Rețelele de sârmă de fier și întări-turile dușmanului au fost stricate sau complet distruse. Am respins mai multe grupuri inamice și am capturat câțiva pioneri, printre cari un ofițer. In noaptea de 10, dușmanul a atacat pozițiunea noastră din Monte Maronia la Malga, Pioverna-Alta, pe platoul la nord-vest

de Arsiero, dar a fost respins cu pierderi. Pe Carso se semnălează progrese mici ale trupelor noastre mai ales în împrejurimile pădurei Ferro din Cavalla.

Roma. — Contraatacurile se succedă des în zona platourilor la confluența apei Astaco și afluenților săi, o înaintare a dușmanului în direcția Malga și la nord de Monte Costen a fost respinsă în dimineața zilei de 11 Octomvrie. In Vladassa de sus, trupele noastre au făcut noi progrese. Dealungul tot restului frontului, în special în Carnia, au loc tirurile obișnuite puțin eficace ale artileriei inamice. Pe Carso, în seara de 11 Octomvrie după o intensă pregătire cu artilerie, inamicul a dat un larg atac contra pozițiilor noastre dela Vermegliato și de pe Monte Scinbusi, dar atacul a fost repede oprit în loc cu pierderi grave pentru dușman.

Anglia.

Londra. — Mareșalul French anunță, cu data de 11 Oct. n. că, după informațiile cele mai recente, Germanii au întreprins forțe mari în atacul dat în ziua de 8 Octomvrie pe frontul nostru, la nord de canalul La Bassée; sfortarea principală a inamicului era îndreptată contra carierei situată la nord de cota 70 și între Houvc și reduta Hohenzollern. Spre a ataca cariera, dușmanul îngrămădise forțele sale la spatele unei păduri care se găsește la vre-o 300—500 de metri din tranșeele noastre. Pe spațiul între aceste păduri și liniile noastre dușmanul a fost secerat de focul combinat al infanteriei, al mitralierelor și al artileriei; nici un german nu a putut ajunge în distanța de 40 metri de tranșeele noastre.

Mai spre nord, între Houvc și carieră, atacul dușmanul a fost de asemenea oprit cu pierderi foarte grele pentru dușman. Trupele noastre urmărind pe inamicul bătut, au ocupat o tranșee germană la vest de Soité St. Elie.

Dușmanul a reușit să pătrundă în linia noastră înaintată numai într'un singur punct, anume într'o mică porțiune de tranșee care stabilește comunicația între celelalte tranșee la sud de reduta Hohenzollern (care e tot în stăpânirea noastră). Dușmanul a fost isgonit din acest punct de grenadierii noștri. In nici o parte din frontul nostru nu am avut trebuință de rezervele noastre. E stabilit că dușmanul a încercat o înfrângere foarte serioasă. Pierderile noastre sunt și mai neînsemnate decât credeam la început.

Știrea publicată de comunicatul german din 9 Oct., după care o puternică ofensivă engleză la nord-est de Vermalles ar fi dat greș cu pierderi mari, e absolut falsă. Nici un atac nu a fost dat și nu am încercat nici o pierdere afară de cele sus menționate.

Azi, 11 Oct. n. lupte aeriene au avut loc și, în nouă dintre ele aviatorii noștri au fost biruitori. Aeroplan german a fost doborât în liniile dușmane și a fost distrus cu siguranță. Azi dimineață un alt aeroplan german a fost doborât și a căzut în liniile noastre. Noi am pierdut un singur aeroplan.

Serbia.

Niș. — In ziua de 10 Octomvrie la orele 2 d. a. inamicul a început o bombardare violentă în contra pozițiilor noastre din Zabregia, întrebunțând proiectilele cu gazuri înăbușitoare, care totuși nu au pricinuit nici o turburare în rândurile noastre. Un detașament din soldații noștri prevăzuți cu măști speciale, s'a năpustit asupra dușmanului printre gazele înăbușitoare; inamicul surprins s'a retras și o parte din trupele dușmane au trecut podul peste Sava. Pe la ora 5 seara, dușmanul a reînceput să ne atace, reîncepând o bombardare vie, aruncând bombe înăbușitoare. Totuși trupele noastre au înaintat în contra dușmanului, respingându-l până la 3—400 metri de tranșeele inamice. Am capturat un ofițer și 30 soldați dușman.

Belgia.

La Havre. — După o noapte și o dimineață calmă, artileria inamică a manifestat o nouă activitate, bombardând tranșeele noastre de lângă Dixmude și Ooskeke, precum și cele dela Neuve Chapelle. S'a dat o luptă cu bombe în spre casa podarului. In afară de tirurile noastre de ripostare și de represalii, tragem asupra numeroaselor lucrări inamice.

Acțiunea „Ligei unității naționale”.

Intrunirea din sala „Amiciția”.

București, 15 Octomvrie 1915.

In sala „Amiciția” a avut loc ieri seară—după cum v-am anunțat, — o întrunire convocată de „Liga unității naționale”.

La ora 8 și jum. sala și culoarele de jos sunt ocupate de public. Intrarea Zalomit e de asemeni populată.

Ședința a fost deschisă la ora 9 seara. Prezidează d. colonel Șoimescu. D-sa arată scopul întrunirii.

D. Take Policrat protestează împotriva atacurilor ce se aduc „Ligei unității naționale” de către membrii „Federației unioniste”. Avem norocul că țara e conștientă și apreciază politica înțeleaptă a guvernului, spune vorbitorul. Cu toate acestea noi cei dela această ligă dorim ca toți oamenii noștri politici de frunte să uite disensiunile dintre dâșii și pentru marile interese ale țării să-și dea mâna.

Mai vorbesc dnii Nițescu, I. Protopopescu-Pake, Crișan, Al. Tisescu și Al. Macedonsky, după care e aclamată următoarea moțiune:

Cetățenii capitalei întruniți la apelul „Ligei unității naționale” în sala Amiciția, astăzi, 1 Octomvrie 1915, în urma discuțiilor urmate, afirmă:

Toată încrederea M. S. regelui și guvernului țării, straja neadormită la interesele superioare ale statului.

Fac un apel călduros la toate partidele și la toți oamenii politici să se unească și să dea țării o politică unitară în acord cu realele interese.

Ședința a fost ridicată la orele 10 jumătate, după care adunarea a mers acasă la d. Nicolae Fleva, căruia i-a făcut o manifestație de simpatie.

Cor.

Adevărata situație din Bucovina.

Lupte crâncene. — Bombe asupra Cernăuților. Măsuri contra spionajului.

„Ziua” primește un lung raport dela corespondentul său din Burdujeni care arată adevărata situație din Bucovina.

Reproducem următoarele părți mai importante din această corespondență:

Rușii din Basarabia au primit puternice și numeroase forțe precum și mari cantități cu munițiuni în ajutor, în vederea începerii unei noi și viguroase ofensive contra Bucovinei, și canând astfel pe austro-germanii de pe acest front.

In noaptea de Joi spre Vineri, în cursul săptămânei trecute — după cum am arătat la timp — noua ofensivă a Rușilor a început, cu forțe mult mai mari și puternice, decât cele ale austro-germanilor. Într'adevăr Rușii au reușit să ocupe din nou localitățile Boian, Rărancea, Toporași și Mahala până la malul Prutului. In același timp austro-germanii s'au retras dincoace de Prut pe malul drept al apei, rechemând urgent trupele plecate, cari erau pe drum. Ele au sosit chiar la timp, s'au adăpostit în tranșeele blindate și așteptând atacul Rușilor cu toată liniștea.

Rușii văzând că nu li se opune nici o rezistență din partea austriacilor au început construirea unui pod cu bărci și pontoane pentru a trece astfel apa în dreptul localității Turen, în care austro-germanii se aflau adăpostiți. Podul fiind deja gata s'a început trecerea trupelor rușesti. In acel moment când peste 2000 soldați ruși se aflau pe pod s'a auzit deodată și pe neașteptate două împușcături de tunuri de calibru 30.5 din partea austro-germanilor în care interval de 5 minute s'au văzut cum cadavrele Rușilor inotau pe apa Prutului.

După retragere, austro-germanii ieșind din ascunzătoarele lor au început urmărirea. Goana a durat până lângă Boian, unde Rușii s'au oprit făcând încă dinainte întăriri pentru un caz de nevoie spre a se apăra. Rușii se află acuma acolo și dâșii nu ocupă mai mult din toată Bucovina decât Noua-Suliță și Boianul. Se crede că de astădată Rușii vor renunța la

alte încercări dezastruoase deoarece au văzut deja cât de scump au plătit pe această ultimă.

Duminecă, 25 Sept. v. (7 Oct. n.) și-au făcut apariția asupra Cernăuților 3 aeroplane rusești; aruncând mai multe bombe asupra gărei și în strada „Frantz Iosef”, au produs însă neînsemnate stricăciuni. În timpul când bombele au căzut în strada sus zisă, școlarii au ieșit din școale; 16 copii au fost omorâți și răniți din cauza exploziei unei bombe.

Aceste sunt isprăvile aeroplanelor rusești. Dar populația a rămas totuși liniștită.

Correspondentul din *Itcani* al ziarului numit anunță:

Pentru a se putea evita spionajul, autoritățile austriace dela granița noastră, din ordin superior, au luat următoarele măsuri:

Călătorii din România cari doresc să călătorească în Bucovina, nu pot trece granița fără să aibă un pașaport vizat în regulă de către consulatul austro-ungar din România, plătiind o taxă de 5 lei. Când călătorul posedă acest pașaport, acesta trebuie apoi înaintat comandamentului de jandarmi din orașul Koimeia (Bucovina), pentru o a doua viză. Pentru persoanele din Bucovina cari vor să treacă în România, pașaportul trebuie să aibă numai viza din Kolomeia.

Nu mai în aceste condițiuni se poate călători. Este însă posibil ca, pentru cerealiștii din Burdujeni, cari sunt bine cunoscuți de către autoritățile vecine, să li se permită trecerea fără ca să poseadă acte astfel vizate, intervenind printr-o delegație către autoritățile superioare.

Exportul cerealelor prin acest punct continuă să fie închis. Se știe că e posibil ca pe săptămâna viitoare să se redeschidă.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 19 Octomvrie 1915.

Decorați. Ni se scrie de pe frontul italian că au fost decorați pentru diferite isprăvi de vitejie de curând următorii voinici români:

Ioan Ciurel din Mehadia, sergent-major, comandant al unei secții de mitraliere, medalia de argint clasa II pentru vitejie; *Ioan Gavra* din Bocșa-română cu medalia de argint cl. II pentru vitejie; caporal *Moise Dănilă*, fruntașul *Ioan Novăcescu* cu med. de argint cl. II pentru vitejie; iar cu medalia de argint pentru vitejie clasa a III-a au fost decorați fruntașii: *Vasile Jifcu*, *Achim Voin*, *Vasile Tugu*, *Ioan Băilă*, infanteriștii: *Iuliu Dragomir*, *Iosim Turcin*, *Păun Bazon* și *Ion Bugariu*, — toți soldați ai regimentului caransebeșan Nr. 43.

Dăruire. D. Victor Câmpian, preot militar, Feldpost 304 a trimis administrației noastre suma de 10 cor. pentru orfanii soldaților români.

Mulțumiri!

Audiența ministrului de externe. Se anunță din Viena: Ministrul de externe, baronul Ștefan *Burián* a fost Duminecă în audiență la M. Sa monarhul. După această audiență s'a prezentat la M. Sa primul ministru austriac contele Carol *Stürggh*.

Profesor român — presbiter. Citim în „Foaia Diecezană” din Caransebeș: Harnicul profesor dela institutul diecezan d. *Gheorghe Noaghea*, a fost hirotonit de P. Sa episcopul nostru Dr. E. Miron Cristea în presbiter Mercuri, în 30 Septemvrie a. c. Cu această ocaziune d. Noaghea a fost distins și cu brâu roșu. Merită laudă acest zel și conștiințios fost diacon la catedrala din loc. Dumnezeu să-l învrednicească și de alte distincții, mai înalte!

Refugiații din Panclova se pot întoarce acasă. Se anunță din Timișoara: Primarul orașului Panclova, Dr. *Ignatie Rada* a încunostințat pe cale telegrafică pe primarii orașelor sudice că refugiații din Panclova se pot întoarce la vatrele lor deoarece orașul nu e amenințat de nici un pericol.

Urmasul baronului Urban. Corespondența Ungară din Budapesta anunță că în cercurile politice din Budapesta se vorbește despre *Ioan Kintzig*, baronii *Ludovic Solymossy* și *Tibor Daniel*, cari sunt luați în combinație pentru numirea de prefect al comitatului Arad. Ieri a sosit în Budapesta o deputație de 10 membri, care va cere numirea lui Ioan Kintzig de prefect al Aradului.

Procesiunea imploratoare de biruință. Alaltăieri, Duminecă, a avut loc în Viena o procesiune condusă de cardinalul-mitropolit al Vienei, pentru biruința armelor monarhiei. La procesiune au luat parte din membrii casei domnitoare: arhiducesele Zita, Maria Iosefa și *Maria Annunziata*. Procesiunea plecând dela biserica *Notirkirche* a parcurs drumul prin Burg până la biserica sf. Ștefan, unde aștepta moștenitorul-arhiducele Francisc Iosif. În biserica sf. Ștefan s'a celebrat o liturgie. După serviciul divin s'a cântat imnul austriac. Membrii casei domnitoare au fost întâmpinați de poporație pe întreg drumul cu ovații entuziaste.

Contesă bănuită de spionaaj. Se anunță din Lugano: În Veneția a fost deținută contesa *Voinovich* din Ragusa, fiind bănuită de spionaaj.

Audiența ministrului de războiu italian. După cum se anunță din Lugano, ministrul de războiu italian *Zupelli* s'a întors dela cartierul principal, unde regele italian l'a primit într-o audiență mai lungă.

Laura Minghetti și împărăteasa Eugenia. Un prieten al familiei Minghetti relevă în ziarul „Tribuna” un episod petrecut cu 60 ani în urmă la Paris. *Angela Bagghianti* scrie următoarele: „În primele zile ale primăverii anului 1914, am condus o altă damă bătrână pe ridicătura de deasupra Bolognei, în vârful căreia se află vila Minghetti. Petrecusem la Donna Laura pe văduva lui Napoleon III. Amândouă s'au cunoscut cu 60 ani în urmă în Paris, pe când prințesa de Comporeale fusese invitată la o serată în Tuileri unde se întâlneau cu domnișoara Montija, care era cu totul necunoscută în societatea înaltă. Amândouă damele își petreceau împreună și Napoleon Bonaparte, care până atunci făcea din greu curte soției de mai târziu a lui Marco Minghetti, se apropie scurt după aceea de Donna Laura și o întrebă cu interes: „Cine e dama care se afla alături aici?” Doamna de Montijo fuse după aceea prezentată împăratului și el din acel moment își îndreptase toată atenția spre ea. Câtă vreme trecută de atunci, până în ziua în care am petrecut la Donna Laura pe ex-impărăteasa, pe suverana fără țară, fără familie, pe femeia care a uitat răsul! Amândouă damele se ceasuri întregi într'un salonaș din etajul întâi, plin de amintiri din timpul primei și a doua petrecere în Paris a Doamnei Laura. Prinse în mreaja strălucitelor lor amintiri trecute, își schimbau cu drag gândurile și când memoria uneia scăpa vre-o întâmplare, o spunea cealaltă. Erau tablou frumos aceste două bătrâne, cari și acum când albul iernii le acoperea capetele, se asemănau ca pe vremuri când strălucneau în toată splendoarea tineretii lor, după cum mi le arată un tablou de Lenbach, sau entuziastele descrieri ale lui Merimée: doi obraji fără crețe, frunți senine și luminate, sub ele un nas frumos format, o gură care până la sfârșit ascunde tot farmecul într'un zimbet, sprâncene minunate cercuite, cari încă n'au pierdut ritmul grației și mândriei.

Umorul războiului. Un soldat de pe frontul italian, setos de slovă românească, cere cărți ca aceste: *Otoich mic*, *Amintirile căprarului Gheorghită*, *Paul și Virginia*, *Coliba Indianului*, *Alexandria*, *Epistolia Domnului Isus Hristos* și... „o carte în care stă când s'o sfârși războiul, da cred că asta nu mi-o puteți trimite”....

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
:: :: săvârșită de eroii noștri. :: ::

Ultima oră.

DOUĂ CORPURI DE ARMATĂ FRANCEZĂ SPRE SALONIC.

Atena. — În Marsilia, se pregătesc de plecare 2 corpuri de armată franceză de 75.000 soldați pentru a debarca la Salonic. Câteva transporturi de 10.000 soldați sunt pe drum. Până acum au debarcat 20 mii soldați anglo-francezi la Salonic. (*Ag. Wolff*).

ESCADRA ITALIANĂ LA MUDROS.

Roma. — O escadră italiană compusă din mai multe unități de tonaj mare, precum și o escadrilă de torpiloare, au plecat dela Brindisi către Mudros. Aceste escadre vor înlocui navele de războiu franceze cari asigură blocarea Dedeagaci.

UN URGENT CONSILIU DE MINIȘTRI ROMÂN.

București, 18 Octomvrie. — „Adevărul” află următoarele:

D. Brătianu a convocat telefonic Duminecă dimineața pe miniștri la un consiliu, care a avut loc acasă la d. Costinescu. Primul-ministru a comunicat consiliului că evenimentele din Balcani i-au impus o nouă acțiune diplomatică, care se află în curs.

Totodată d. Brătianu a adus la cunoștința consiliului că aliații continuă să debarce la Salonic trupe numeroase, că are informațiuni că Rusia este hotărâtă a întreprinde și ea o importantă acțiune în Balcani.

Asupra celor hotărâte în acest consiliu, cum și asupra acțiunii diplomatice, pe care a întreprins-o, din nou d. Brătianu, se păstrează cea mai mare discreție.

Atât a transpirat numai, că GUVERNUL AR FI ÎN AJUN DE A LUA HOTĂRÎRI DECISIVE.

PREGĂTIRI MILITARE ÎN ROMÂNIA.

București. — Guvernul român a publicat în „Monitorul Oficial” următorul decret regal:

Art. I. — Incorporarea contingentului 1916 se va face pe ziua de 16 Octomvrie v. 1915.

Art. II. — Contingentele cari urmează a trece în complectare pe ziua de 1 Noemvrie v. 1915, se mențin sub drapel, până la noui dispozițiuni.

BULGARII AU OCUPAT VRANIA.

Rotterdam. — După o telegramă din Niș un escadron de cavalerie bulgară a aruncat în aer podul dela Vrania.

Paris. — „Petit Journal” anunță din Salonic că trupele bulgare au pătruns în Vrania.

TRUPELE ANTANTEI AU DEBARCAT INTR'UN PORT TURCESC.

Rotterdam. — „Messagero” din Roma scrie: Trupele antantei au debarcat în unul din cele mai mari porturi ale Turciei în Marea Egee.

ITALIA VA LUA PARTE LA ACȚIUNEA BALCANICĂ.

Paris. — „Petit Journal” anunță din Roma: Italia va lua parte, cu siguranță în acțiunea din Balcan. Ea își va introduce intervenția prin o acțiune pe mare. Italia va sprijini cu vasele sale de războiu și cu vapoare de transport întreprinderile Ententei împotriva țărmlui bulgar și turcesc din Marea Egee.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Dimitrie Beuca, Caransebeș. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Decemvrie 1915. Alexandru Marii, Vălceni. Încă 4.80 cor. aveți de plătit în abonamentul pe 1915.

Petru Popa, Cărsig. Am primit 7 cor. în abonament pe Quart. II a. c.

Virginia Muntean, Beclean. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Dec. 1915.

Lista manualelor școlare

pe anul 1915/1916 pentru școlile populare aprobate de ministerul cultelor și super. bis. precum și recvizitelor școlare.

De vânzare la **Librăria Concordia, Arad str. Deák-Ferenc 20.**

Nicolae Crișmariu: Istorie biblice ed. IV.	0.45
N. Crișmariu: Istorie bisericești ed. II.	0.40
Nicolae Crișmariu: Catechism ed. II.	0.40
Petru Barbu: Istorie religioase morale I-a Carte de religieune	0.30
Petru Barbu: Istorie biblice II-a Carte de religieune ed. XIII. 1913	0.30
Petru Barbu: Istorie Bisericești III-a Carte de religieune ed. IX. 1914	0.30
Petru Barbu: Catechism IV-a Carte de religieune ed. IV. 1914	0.40
Petru Popa: Istorie biblice ed. II.	0.45
Traian Vătan: Istorie biblice pentru ucenici ed. III.	0.30
Traian Vătan: Din liturgia bisericii ortodoxe	0.70
David Voniga: Micul catechism ed. I.	0.24
„ „ Istorie biblice ed. II.	0.50
Silviu Bichicean: Rugăciuni	0.10
Rugăciunile școlărilor și cântări bisericești pentru școlile popor. rom.	0.50
Iosif Moldovan și soții: Abcedar român ed. X. Nr. aprob. min. 21416/1914 VI. c.	0.40
Iosif Moldovan: A doua carte de cetire ed. VII. Nr. 136812/1912	0.40
Iosif Moldovan: A treia carte de cetire ed. V. Nr. 21417/1914 VI. c.	0.60
Iosif Moldovan: A patra carte de cetire ed. III. Nr. 52389/1914	0.60
Iosif Moldovan: Carte de cetire pentru cl. V. și VI. ed. II. 103233/1910	1.00
E. Groșorean și I. Moldovan: Limba maghiară p. I. ed. IV. Nr. min 105836/1914	0.50
I. Groșorean și I. Moldovan: Limba maghiară p. II. ed. I. Nr. min 105836/1908	0.50
E. Groșorean: Gramatica română ed. III.	0.50
Iuliu Vuia: Abcedar rom. metoda Gabel ed. VII.	0.40
Iuliu Vuia: Abcedar ilustrat ediția X. Nr. 15270/1912	0.40
Iuliu Vuia: Carte de cetire rom. pentru cl. II. ed. VI. Nr. 104220/1912	0.40
Iuliu Vuia: Carte de cetire rom. pentru cl. III. ed. VII. Nr. 131332/1912	0.50
Iuliu Vuia: Carte de cetire rom. pentru cl. IV. ed. VII. apr. minist. Nr. 127381/1912	0.60
Iuliu Vuia: Carte de cetire rom. pentru cl. V. și VI. ed. IV. apr. minist. 100967/1912	1.20
Iuliu Vuia: Curs practic de limba română ed. IX. Nr. 76642/1913	0.60
Iuliu Vuia: Instrucțiunea metodei sunetelor vii a lui I. Gabel	0.80
Iuliu Vuia: Carte de învățatură pentru școlile de repetițiune e onomică, ultimii ani ai școlii populare	1.50
I. Vancu: Exerciții intuitive	0.50
Iuliu Vuia: Curs practic de I. maghiară partea I. ediția X. Nr. aprobări minist. 127380 1912	0.50
Iuliu Vuia: Curs practic de limba maghiară partea II. ediția VIII. Nr. aprob. minist. 127380/1912	0.50
Szabó Dirlea: Curs practic I. magh. partea I. ed. I aprob. min. Nr. 99941/1909	0.50
Szabó-Dirlea: Curs practic de limba magh. partea II. ed. I. apr. min. Nr. 99941/1909	0.60
Iuliu Vuia: Curs practic de aritmetică pt. cl. II-IV ed. IX aprob. min. 74731/1914	0.60
Iuliu Vuia: Curs practic de aritmetică și geometrie ed. V. pentru cl. 5-6 îndreptată Nr. 104755/1913	0.60
R. Vuia: Elemente de geografie și constituție pentru cl. III-IV. ediția VIII. Nr. 97819 1912	0.60
Iuliu Vuia: Curs practic pentru istoria Ungariei ed. I. Nr. 128134/1913	0.50
R. Vuia: Curs practic din istoria naturală ed. II. apr. min. Nr. 104754/1913	0.60
Iuliu Vuia: Curs practic de economia rațională ed. II. apr. min. Nr. 10498/1912	0.60

Iuliu Vuia: Curs practic de fizică și chimie ed. V. apr. min. Nr. 108725/1913	0.50
T. Popovici: Carte de cântece partea I. și II.	1.60
Petru Hădan: Abcedar »Soarele» pentru copii începători și adulți analfabeți după metoda imitațiunei	0.50
Petru Hădan: Călăuza la folosirea abcedarului »Soarele»	0.50
Literile mobile	2.50
Tăblișă la abcedar	0.20
Tabele de cetire românești la abcedarul lui Iosif Moldovan și soții	6—
Aviz școlar. — Iskolai értesítő	0.30
Caete (I bele, scrisori) pentru aligrafia rom., maghiară sau pentru dictando și comput à 8 foi 100 bucăți	1.60
Caete pentru desemn punctate și cu modele Nr. 1, 2, 3, 4 și 5 bucata à	0.08
Ceruze (creoane) de calitate extrafină duzina (12 bucăți) à 18, 24, 36, 40, 60 fileri și	1.10
Ceruze colorate (Pastel) cutia à — 10 și Condeie (penițe de aluminiu în cutii à 1 gross (144 bucăți) à 1—, 1.60, 1.80.	2.40
Cerneală neagră sau antracen, fabrica cea mai cea mai bună, litru în borcan de pământ	2.40
Tăblișe de piatră în rame de lemn I-a calitate, duzina (12 buc.) Nr. 2 cor. 3.90, Nr. 3 cor.	5—
Gumă de șters, duzina (12 buc) à 30, 50,	0.80
Tocuri (coade, cotoare) pentru condeie, duzina (12 buc.) à 16, 20, 50 fil li	1.20
Propise (corecte de examen 100 bucăți	1.30
Anuar școlar (Évkönyv) pentru 80 elevi Cor. 6.—, 120 elevi Cor. 7.—, 160 elevi	8—

Cărți literare, populare, de rugăciuni etc.

Cantorul bisericesc sau cuprinsul Vecerniei, Utreniei și Liturghiei pe opt glasuri împreună cu rânduiala serviciului tuturor săbătorilor de peste întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bujigan. Prețul broșat Cor. 10. — Legat în pânză Cor. 12 — În piele.	14—
Mic Acaftist întru Mărirea lui Dumnezeu. Carte de rugăciuni pentru tot creștinul întristat și năcăjit Legată în negru aurit (13 x 9 cm.) 70 fil și	1—
Acaftistul Preasfintel Născătoare de D-zeu și alte rugăciuni. Legat Cor. 1.20 și 1.60. În pânză, aurit 1.75. În piele roșie 3.20. În piele neagră 3.80 și 5.20. În piele brună	5.20
Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Legată.	2—
Laudă lui Dumnezeu. Carte de rugăciuni pentru credincioșii de religieuna ortodoxă română. Legată în negru, aurită (11 1/2 cm x 8 cm	1—
Noul testament al mântuitorului nostru Isus Hristos. Legat	0.50
Noul testament și Psalmii. Legat	0.70
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni Legată	0.80
Carte de rugăciuni pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor Legată	0.44
Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești. Legată simplu 1 cor. în pânză	1.60
Carte de rugăciuni și cântări cu un adaus de cuvinte mângâietoară și îndemnuri morale scoase din Sf. Scriptură. Legată	0.80
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin. Intocmită de Iero. diaconul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia 250. Legată în piele	5—
Manual de cântări bisericești sau Octoihul mic. Legat Cor. 1.60, 2— în piele	3.20
Culegere de cântări bisericești. Legată	0.30
Epistolia D-lui Nostru Isus Hristos Legată à 20 și	0.30

Păscălie sau carte de zodiac așezată pe 7 planete. Ediția a patra corectată și înăvuită cu privire la mai multe cerințe	2—
Intimioara adecă floarea poeziei naționale	0.60
Legende, balade și poezii	0.32
A. Cotruș. »Sărbătoarea Morții» (1914-1915) Versuri	1.50
Al. Ciura. »In războiu» Schițe	1—
Becescu Gh.—Silvan. »In fața morței» Nuvele	1.50
Benardin de Saint-Pierre »Paul și Virginia» »Coliba indiană»	1—
N. Pora. »Intre viață și moarte» Nuvele	2—
Ioan Russu-Șirianu, Schițe și nuvele inedite	1.50
A. Maior »Făt frumos» Poem dramatic în acte	2—
Guy de Maupassant »Inimă noastră» Roman	2—
N. Zaharia »Sentimente-Pasiuni» (Patriotismul. Bunătatea. Răutatea. Măiștozitatea. Amiciția Disprețul. Afinitatea sufletească. Resemnarea. Lașitatea. Timiditatea. Sinceritatea. Gelozia) 2 Cor. ed. de lux	2.50
I. C. Apostol »Cuza-Vodă și reforma sa în biserica română»	0.60
Dr. B. Basiota, medic »Despre lungoare» (Febra tifoïda, Tiphus abdominalis)	0.20
Dr. B. Basiota, medic »Anemia» (Lipsa de sânge) o consultație medicală	0.30
Doctorul de casă sau Dicționarul Sănătății. Împodobit cu 315 chipuri și peste 800 pagini de Doctorul Vasile Bianu. Prețul	15—
Aurel C. Popovici. »Naționalism sau democrație». O critică a civilizațiunii moderne	2—
N. Iorga. »Cugetări»	2.50
» » Sate și preoți din Ardeal	2.50
» » Viața femeilor în trecutul românesc	1.75
Em Grigorowitza. »Chipuri și graiuri din Bucovina»	2.50
N. N. Beldiceanu. »Chipuri dela Mahala»	1.50
Radu Baltag »Feciorul»	1.50
M. Sadoveanu. »Amintirile Căprarului Gheorghită»	2—
M. Sadoveanu. »O istorie de demult»	2—
M. Sadoveanu. »Apa morților» Roman	2—
» » » Bordeenii și alte povestiri»	2—
Ecaterina Pliș »Poezii»	1.50
S. Mehedinți. »Către noua generație»	1.50
Emilia Tailler. »Din tainele simțirei. Nuvele și schițe	1.50
I. Slavici. »Povești»	1.50
Al. I. Odobescu »Opere complete» în 3 volume. Prețul unui volum	1.50
C. Negruzzi. »Opere complete» Vol. I. Proză	1.50
C. Negruzzi. »Opere complete» Vol. II. Poezii	1.50
C. Negruzzi »Opere complete» Vol. III. Teatru	1.50
C. Negri. Versuri, proză, scrisori. Cu un studiu asupra vieții și scrierilor sale de E. Gârleanu	1.50
N. Nicolescu. C. Stamati, V. Cârlova Bibliotecă scriitorilor români	1.50
Henry Murger »Viață de Boem»	2—
Guy de Maupassant. »Povestiri alese» Traducere de M. Sadoveanu	2—
Tereza Stratilescu. Educația fizică, intelectuală și morală. Constatări cu mamele și educătoarele fetelor de școlile secundare	2—
Marian-Simionescu-Rimniceanu. Propile artistice. Articole, teoretice și dăci de seamă	2—
George Panu. Amintiri d-la »Junimea» din Iași volumul I. Cor. 2— volumul II.	3—
Silvestru Moldovan »Ardealul» I. Ținuturile de pe Olt	1.80
Silvestru Moldovan. »Ardealul» II. Ținuturile de pe Mureș	—00
G. I. Brăileanu. Spiritul critic în Cultura românească	2—
Victor Eftimiu. »Înșiră-te Mărgărite» Poem feeric în două părți (4. acte)	2—
A. Deesușanu, profesor universitar. Istoria limbii și literaturii române. Ed. II-a	4.50
Zaharie Bârsan. Impresii de teatru din Ardeal	1.50

Pentru porto să se adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. însă pentru cărțile trimise în chipul acesta (sub bandă +) librăria nu la asupra sa nici o răspundere numai dacă se adaugă încă 25 fil. pentru recomandare. Cărți de peste 1 kgr. se trimit ca pachete postale. Pentru astfel de pachet să se trimită suma de 80 fil. și cărțile se vor trimite franco.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**